Bemutatjuk Dr. Boda Domokos professzort,

a Gyermekgyógyászati Klinika új igazgatóját

Dr. Boda Domokos egyetemi tanárt, a Gyermekgyógyászati Klinika új igazgatóprofesszorát alig néhány hete nevezte ki a Minisztertanács egyetemünkre.

Boda professzor fiatal ember, 42 éves. Az orvosegyetemet Budapesten végezte. Gyógyító munkáját is Budapesten kezdte, a főváros XX. kerületének gyermekkórházában. 1951 óta a László Kórház gyermekosztályán volt osztályvezető főorvos, egyetemi tanárrá történő kinevezéséig. Az experimentá is kutatómunkával az Élettani Intézetben már egyetemi évei alatt szoros barátságot kötött. E barátság azóta is tartós és nagyon gyümölcsözővé vált.

Hosszadalmas lenne felsorolni Boda professzor gyógyító és kísérletes munkásságának minden jelentősebb eredményét. Példaként csak annyit, hogy a heveny anyagcsere-zavarok pathológiája, a csecsemőkori toxicosis kezelése, a parenterális folyadéktherápia gyakorlatának kialakítása, továbbá a dysenteria, pertussis és a legújabban előtérbe került vírusos neuroinfectiók gyakorlati kérdései, kezelése és diagnostikája tudományos munkásságának főbb területei. Az utóbbi évtizedben a polyomyelitissel kapcsolatos munkálkodásból nőtt ki a László Kórház respirációs therapiás centruma, melynek diagnostikai és kezelési módszereit több hazai és külföldi intézet átvette és sikeresen alkalmazza a heveny életveszélyes állapotok több csoportjában. Első kérdésünk Boda professzorhoz:

— Milyen tervei vannak a klinikának a gyógyító és tudományos kutató munkára vonatkozóan?

— A klinika gyógyító munkája alapjában véve jó és feladatom nem más, mint a hazai intézmények előtt sok tekintetben példás betegellátás színvonalának megtartása. Természetesen emellett vannak egyéb terveink és célkitűzéseink is. Központi jelentőségűnek látom a koraszülött kérdéssel való behatóbb foglalkozást. Számos körülmény parancsolóan megköveteli tőlünk, hogy e területen soronkívüli intézkedéseket tegyünk. E tervek megvalósítása érdekében már a közeli napokban az illetékes szerveknél megteszem a szükséges lépéseket.

— Mit hallhatunk a klinika terveiről?

— Terve, de egyben feladata is klinikánknak, hogy a gyermekkori kardiológia nagy haladásával lépést tartsunk. Ezen a területen mi, vidéki egyetemek, sajnos, lemaradtunk, s Budapest vált országos (és egyetlen) centrummá.

— Szűkebb sebészeti részlegünket — folytatja Boda professzor — korszerű csecsemő- és gyermeksebészeti osztállyá óhajtjuk fejleszteni szakképzett anusthesiológussal stb.. A »készenléti részlegünk« (permanens kisműtőszerű, szükséges modern műszerekkel berendezett helyiség) megvalósításával pedig műtéti beavatkozást nem igénylő, de acut életveszélyben levő, azonnali különleges komplex kezelést és állandó egyedi megfigyelést követelő kis betegeink megmentéséért akarunk eredményesebben harcolni.

— Már az eddigiekből is szükségszerűen következik, de a tudományos munka is megköveteli, hogy jelenlegi munkánkhoz képest is szűknek bizonyult laboratóriumunkat is bővítsük, műszerellátottságát javítsuk. Az eddig felsorolt program magában is jelentős fejlesztést, bővítést és felújítást igényel. Minden remény megvan azonban, hogy a klinika küszöbön álló modernizálásával és bővítésével valamennyi követelménynek eleget lehet majd tenni. Nagy örömömre szolgál az a tény, hogy szakmai, társadalmi és gazdasági vezetők, akikkel beszéltem e kérdésről, egyetértenek a klinika bővítésének szükségességével és maximális támogatásukról biztosítottak. Bízunk abban, hogy a közeljövőben a megvalósítás érdekében már az első lépéseket is megtehetjük, amennyiben előreláthatólag egy-két hónapon belül építési szakemberekkel megkezdhetjük a tervek elkészítését.

— Melyek a kutatások fő irányai?

— Kutatásaink egyik fő irányaként az újszülött pathológia és az életveszélyes állapotok problémakörét jelölném meg. Ezen belül pillanatnyilag a kóros anyagcsere folyamatok, légzési zavarok, a vese károsodás és az ileus-kérdés eddig kevésbé ismert területei foglalkoztatnak a legjobban.

Hangsúlyozza Boda professzor: nagyon szeretné, ha a környező kórházaknak és szakorvos kollégáknak a klinika lenne a szakmai centruma. Az orvostanhallgatók gyakorlatibb kiképzése érdekében szükségesnek tartja, hogy a heveny fertőző betegek részére az oktatás igényeihez méretezett terjedelemben helyet tudjon biztosítani a klinika.

Megtudtuk, hogy Boda professzor egyenként elbeszélget a beosztott orvosokkal. Minden asszisztensének eddigi munkáját, tervelt, tudományos érdeklődését és személyi problémáit is meg akarja ismerni. Ezek alapján érthető az az optimizmus, melyet a professzor beszélgetésünk végén így fogalmazott meg:

— A klinika orvosai ambíciózusak, a tudományos munka iránt is nagy az érdeklődésük, az »éhségük«. Így minden remény megvan arra, hogy a klinika valamennyi tervét — köztük az itt felsoroltakat is —, közös erővel megvalósítjuk.

— Mit tudhatunk még meg befejezésül?

— Hangsúlyozni kívánom még, hogy nagyon jóleső érzés tapasztalnom itt Szegeden a minden oldalról megnyilvánuló bizalmat, segítőkészséget, előzékenységet és barátságot, s ez megkönnyíti számomra a beilleszkedést az új környezetbe és munkakörbe.

Dr. P. A.

Hogyan segíti az „elvont" tudomány a gyakorlati életet?

LÁTOGATÁS DR. HORVÁTH ANDOR ADJUNKTUSNÁL

Az Állatrendszertani Intézetben tevékenykedik több mint másfél évtizede dr. Horváth Andor. Középtermetű, mosolygós szemű, végtelenül szerény megjelenésű ember. Aki egyszer találkozik és beszél vele, többé nem felejti el. Nyugodt és mégis lendületes előadásai — amelyek magával ragadják hallgatóit — tudományága alapos ismeretéről és nem mindennapi általános műveltségről tanúskodnak.

Dr. Horváth Andornak a ma élő csigák kutatásában elért eredményeit világszerte ismerik és számontartják.

— Tizenötéves korom óta, vagyis kb. huszonöt éve foglalkozom velük — válaszolja kérdésünkre.

A geológiával akkor került közelebbi kapcsolatba, amikor a duna—tiszaközi fúrások és a paksi löszfal szintezését készítették. A pleisztocénban, vagyis a földtörténeti negyedkor legkésőbbi, a jelenkort közvetlenül megelőző szakaszában keletkezett lerakódásokat nem tudták azonban szintezni mindeddig, mert annak egyes rétegeire külön jellemző csiga — vagyis ami csak abban fordulna elő — nem volt.

— Hogyan tudott a csigák ismerete alapján a geológiai kutatás segítője lenni?

— A csigák rendkívül érzékenyek a környezet — hőmérséklet, nedvesség, növényzet — hatására. A csigatársulások mennyiségi és minőségi összetételéből, az

akkori klímára — éghajlatra, csapadékviszonyokra, hőmérsékleti, nedvességi és sok tekintetben a növényviszonyokra is — lehet következtetni.

— Említene egy példát?

— Hogyne. Száraz-meleg periódusokban pl. a meleget kedvelő és a szárazságot tűrő és hidegre érzékeny csigák uralkodtak. A hideg-száraz periódusokban a hideget kedvelő vagy legalább is jól elviselő és szárazságtűrő fajokat találjuk többségben. A hideg-nedves periódusban a hidegigényesebb vízicsigák száma növekszik és a meleg-nedves periódusokra a sok vízicsiga jellemző.

— Más tudományok igazolták-e kutatásainak eredményeit?

— Például a csillagászok. Kiszámították ugyanis a jégkor pontos lefolyását azon zavaró hatások alapján, amelyekkel a bolygók a föld mozgását befolyásolják, s így a napsugarak más szögben érik a föld egyes részeit. A négyféle klíma-periódust grafikonon ábrázolták. A csigatársulások számbavétele alapján, ehhez nagyon hasonló periódusok jönnek ki.

— Mi a célja további kutatásainak?

— A csigatársulások alapján az Alföld múltját — környezetváltozásait — meszszemenően rekonstruálni lehet. Hasonló törekvések foglalkoztatják a geológusokat az üledék-elemzés alapján, s ezt a munkát segítik elő a biológusok a virágpor elemzésekkel. Mindezek munkája egybehangolható és együttes vizsgálataik talán néhány év alatt az Alföld múltját fel tudják tárni.

Megtudtam dr. Horváth Andortól, hogy ezekből a látszólag elvont kutatásokból a gyakorlati életnek is haszna lesz, mivel az Alföld múltjának pontos megismerése, feltérképezése, a rétegek szabályszerűségének ismerete befolyásolja és elősegíti a talajvízgazdálkodást. Kihatással lesz az öntözéses gazdálkodásra, néhol az építkezésekre is.

Dr. Horváth Andor munkásságát nemzetközi érdeklődés kíséri. Mexikóban, Madridban jelentek meg tudományos cikkei. A tudomány célját nem az adatgyűjtésben, apró részletek megfigyelésében látja, hanem az általános törvényszerűségek felderítésében. Természetesen nagyon fontosnak tartja a pontos adatgyűjtést, a részletek aprólékos megfigyelését, noha ez roppant fáradságos és kimerítő munka, de ez az egyetlen eszköz arra, hogy eljusson az általános törvény felismeréséig.

Nemrég járt Jugoszláviában, Splitben. Az ottani Oceanográfiai Intézet csigagyűjteményét rendszerezte és katalógizálta néhány nap alatt. Nagyon jól érezte magát és hamarosan féléves kutatóútra tér oda vissza, hogy feldolgozza az ott élő csigákat és könyvet írjon róluk. Munkában nem szűkölködik, és abban is bizonyos vagyok, hogy tervei valóra válnak. Aki ilyen lelkesedéssel tud beszélni munkájáról, az annyira szereti, hogy kisebb-nagyobb akadályok nem zavarhatják meg kutatásait.

BÁLINT GYULA
V. éves bölcsészhallgató

Én következem...

V/a, II. emelet jobbra! Régi emlékek elevenedtek fel bennem, amikor beléptem az osztályba, s végigtekintettem az üres padsorokon...

Iskoláskorom elmosódó képei tűntek elém. Hányszor ábrándoztam el egy-egy végeinemérő órán; de jó is lehet tanárnak lenni! Amikor még kisgyermek voltam, valósággal bámulatba ejtett, hogyan van az, hogy egyetlen embernek a parancsszavára harmincketten felállunk?

S azon is csodálkoztam, hogyan lehet az, hogy hátratett kézzel ültem minden óráján. Pedig otthon sokszor azon tanakodtak, valami bajom lehet talán, mert egy pillanatig sem tudtam nyugodtan ülni. Múltak az évek! Átolvasatlan fizika leckék, megoldatlan számtanpéldák sok kellemetlenséget okoztak nekem.

Ilyenkor nem mertem a tanáraim szemébe nézni, lemondóan gondoltam arra: könnyű nekik! Tanítanak c s a k! Elmondják, amit kell. Az osztálykönyv, az ellenőrző lapjai (csak) kezük nyomán válnak furcsa számadat-gyűjteménnyé. Ilyenkor sóhajtottam egyet; mi, padbeliek. Ki is ért meg bennünket?...

...Csengettek! Tanítani fogok! Most én következem. Kissé kesernyés gúnnyal gondoltam arra: most Te állsz a »hatalom magaslatán«...

Amint bevonult az osztály, a mosolygó, vidám gyermekarcokat nézegettem. Mégis csak jobb volt diáknak lenni! Szerettem volna közéjük ülni, lehajtott fejjel szorongani a lelkiismeretfurdalástól, hogy megint nem készültem.

...Rádöbbentem, arra, hogy engem most sokkal többen osztályoznak! A sok kíváncsi szempár valami érdekeset, szépet, újat vár tőlem...

Rádöbbentem, hogy az életben nincsenek ismétlések, s rosszul felmondott leckék, egyenes úton kell haladni: a tudás, a becsület útján.

KÖHLER MAGDOLNA
főiskolai hallgató

ESZMECSERE

Miért kellett főiskolai szintre emelnünk a tanítóképzést?

Már negyedik éves a főiskolai tanítóképzés. 1959. július 1-én megszűnt a középiskolás tanítóképzés. Az 1959/60-as oktatási évben a főiskolává való fejlődéssel párhuzamosan a tanítóképző középiskola befejezését és felszámolását is megvalósítottuk. E kettős feladatot nem volt könnyű megoldani. Sikeres megvalósításának alapja a reális személyi feltétel. A főiskola tanári karát szakmailag és ideológiailag magas képzettségű tanárok köréből válogatták össze.

Nem egy tanárunk egyetemen és főiskolán is tanít.

Nem maradt el mögöttük a gyakorló iskola tanári karának színvonala sem, többségük magasszintű szakmai képzettség mellett gazdag gyakorlati tapasztalattal is rendelkezik. Pl. Majzik Sándor tanárnak nemcsak korát, hanem szakmai tudását és évtizedes gyakorlati tapasztalatát is tisztelik a tanítójelöltek.

Mit is jelent a főiskolai tanítóképzés?

E kérdésre kimerítő választ adni egy cikk keretén belül lehetetlen. Csupán azt a minőségi különbséget kívánom megmutatni, amely a jelenlegi oktatás, nevelés és tematika mellett a tanítóképzést főiskolai színvonalra emelte. Ezt a következőkben foglalnám össze:

A pályaválasztás és hivatástudat az általános és szakmai műveltség színvonala, az ideológiai-politikai megalapozottság.

A középiskolai tanítóképzés időszakában az általános iskola nyolc osztályának befejezése után, 14 éves korban kerültek az ifjak a képzőbe. Ez az életkor és az ezzel járó élettapasztalat (ha egyáltalán erről a szó igazi értelmében beszélhetünk) nem szolgált elégséges alapul arra, hogy az illető ifjú szilárd meggyőződéssel lépjen a tanítói pályához vezető útra. Sok esetben nem is önálló elhatározás alapján született meg a döntés, hanem a szülők „előrelátásából".

Ma már érettségi után dönt a fiatal, hogy milyen pályát választ élethivatásának. Mégis naivitás lenne azt hinni, hogy minden hallgatónk a tanítói pálya iránti lelkesedésből került Intézetünkhöz. Itt is vannak »fehér hollók«, akik csak kényszermegoldás alapján kerültek a tanítóvá válás kohójába. Ugyanis egynéhányan közülük az előző években más felsőoktatási intézménynél próbálkoztak — eredménytelenül. Az ilyen egyénekre nagy hatással van a többiek lelkesedése és a gyakorlással járó siker. Mind több Vincze Erzsébetünk (volt növendékünk) lesz, akiket meghat az általános iskolás »kisemberkék« rajongó szeretete és hálája.

A középiskolás képzés másik problémáját, az általános és szakmai műveltség színvonalának emelését épp a szocializmusban elért nagyfokú haladás tette megoldhatatlanná a régi keretek között.

A középiskolás képzés időtartama négy év. Négy év alatt kellett az általános és szakmai műveltséget megszerezniök. A négy év tananyagának 70%-a az általános, és 30%-a a szakmai műveltséget adta. Vagyis az általános műveltség tekintetében jóval alatta maradt a gimnáziumi színvonalnak, és a szakmai felkészültség sem ütötte meg a »jó szakember« követelményét. Különösen a szocializmus építésének követelményei mögött maradt el ez a képzési forma. Az MSZMP VIII. kongresszusának irányelvei hangsúlyozzák a kommunista szakemberképzés fontosságát. Nyilvánvaló, hogy ez vonatkozik a tanítóképzésre is. A tanítónak, aki a gyermek zsenge tudatának formálója, akinek nemcsak jó magot kell elvetnie, hanem »gyomlálnia« is kell, kommunista szakembernek kell lennie. E feladatot a régi keretek között megoldani már lehetetlen. A főiskolás tanítóképzés érettségire épül. A tematikában szereplő tananyag 70%-a szakmai műveltséget ad, 30%-a pedig kiegészíti a középiskolában szerzett általános műveltséget. Ehhez járul még a gyakorlati képzés, amelynek során a jelöltek az Intézeten belül jártasságra, a négyhónapos összefüggő szakgyakorlaton készségre, majd képességre tesznek szert.

Az elmúlt évben 79 főiskolát végzett tanítót bocsátottunk Csongrád és Békés megye területére.

Ma már 100 főre emelkedett egy-egy év folyam. Jövőre pedig népművelési tagozattal is rendelkezik Intézetünk. Az innen kikerült szakemberek élharcosai lesznek a falu kulturális élete megváltoztatásának. Egyik nagy feladatunk lesz a dolgozók átnevelése, amit pártunk VIII. kongresszusán így fogalmaztak meg: »Tanítsuk meg az embereket szocialista módon élni, dolgozni és gondolkodni.«

A szárnyára bocsátott 79 tanítónk nagy többsége az iskolai oktató-nevelő munka mellett bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba, megtalálta helyét a falu társadalmi életében. Mi tette őket erre képessé? Szilárd világnézeti és politikai ismeretük. Ezt csak a főiskolai képzés biztosíthatta számukra. A marxizmus lelkes tanulmányozása, a politikai kérdések iránti érdeklődés csak a főiskolai oktatásban bontakozhatott ki. De tudatában vannak annak, hogy államunk minden hallgatóra havonta 1076 forintot költ, és ebből hallgatónként átlagosan csak 150 Ft térül meg.

A magyar tanítói kar 50 éves követelése valósult meg a főiskolai tanítóképzéssel.

Csak a szocializmus építése tudta követelésünket és álmunkat valóra váltani.

Mi nagy tisztelettel adózunk az idős pedagógusoknak, meghatódva és büszkén nyújtjuk át számukra minden évben a gyémánt és arany oklevelet. Az elmúlt 3 év alatt 19 gyémánt és 70 arany diplomát nyújtottunk át azoknak, akikben nem egyszer volt tanítónkat, igazgatónkat ismertük fel. Őket is büszkeség és megelégedés töltötte el, amikor megtudták, hogy a „tanító- és óvónőképzést a középfokról a felsőfokra emeltük.«

SZILI ANTALNÉ
a Felsőfokú Tanítóképző Intézet tanára